

הלכות תרומות פרק יב

א. אסור לטמא את התרומה שלאֶרץ ישראל, כשאר הקדשים; ולא יביא אותה לידי טמאה, ולא יפסיד אותה, אלא אוכל הטהורה, ומדליק הטמאה. ומתר לטמא תרומת חוצה לאֶרץ, בטמאות שלתורה, אף על פי שאינה טמאה, אלא באֶרץ העמים שהיא מדבריהם מפני שעיקר חיוביה מדבריהם; לפיכך נדה קוצה לה חלה בחוצה לאֶרץ שאינה מזוהרת אלא לאכלה, לא לגע בה כמו שבארנו.

ב. תרומה שנטמאת בספק לא אוכלים, ולא שורפין; אלא תהיה מנחת עד שתטמא טמאה ודאית, ותשרף. ויש שם ספקות ששורפין עליהן את התרומה, כמו שיתבאר בענין טמאה וטהרה.

ג. חבית שלתרומה שנלד לה ספק טמאה הרי זה לא יחדש בה דבר, לא יזינה ממקומה, ולא יגלנה; אלא יניחנה עד שתטמא ודאי, ותשרף. ואין חוששין שמה תאכל.

ד. חבית שנשברה בגת העליונה, והתחתונה טמאה אם יכול להציל ממנה רביעית בטהרה, יציל; ואם לאו, יציל בידיו בלא נטילת ידים, ואף על פי שהוא מטמאה, כמו שיתבאר בענין טהרות.

ה. במה דברים אמורים, בחבית שליון והוא שיהיה בגת התחתונה פחות ממאה, שהרי ידמע הכל ויפסד. אבל אם היה בתחתונה מאה בזו החבית, שהרי היא עולה באחד ומאה, או שהיתה חבית שלשמן תרד ותטמא, ואל יטמאנה בידיו: שהרי כלו ראוי להדלקה, ואין שם הפסד מרבה.

ו. וכן חבית שמן שנשפכה אם יכול להציל רביעית בטהרה, יציל. ואם לאו, יציל בטמאה: שפיון שנשברה החבית אינו מזוהר שלא להציל בטמאה, מפני שהוא בהול.

ז. היה עובר ממקום למקום, וכפרות שלתרומה בידו, אמר לו הנכרי, תן לי אחת מהן, ואם לאו הריני נוגע בכלן, ומטמאן יניח לפניו אחת על הסלע, ואל יתננה לתוך ידו: כדי שלא יטמא התרומה בידים.

ח. התלתן והפרשינין שלתרומה הואיל ואינו מאכל אדם, הרי זה מותר לעשות כל מעשיהן בטמאה. ואינו נזוהר, אלא בעת שרייתן במים שאם שרה אותה בטמאה, הרי טמא אותה בידים; אבל אחר השריה, אין נזוהר, לא בעת ששף הפרשינין, ולא בעת שמאכילן לבהמה. לפיכך נותנין תרומת תלתן וכרשינין, לכוהן עם האֶרץ.

ט. אין מפקדין תרומה אצל כוהן עם האֶרץ, מפני שלבו גם בה. אבל מפקדין אותה אצל ישראל עם האֶרץ, בכלי חרס המקף צמיד פתיל: ובלבד, שלא יהיו פרות מכשרין גזרה, שלא תסיטם אשתו נדה.

י. אין עושין לעם האֶרץ תרומת זיתיו בטהרה; אבל עושין לו זיתי חלין בטהרה, משום כדי חייו שלבדד. וכיצד עושה: נוטל כדי התרומה ומניחה בכלי שאינו מקבל טמאה, כגון כלי אבנים; וכשיבוא עם האֶרץ לטל החלין והתרומה, אומרים לו, הזהר שמה תגע בתרומה, שלא תחזור לטבלה.

יא. ישראל שעושה פרותיו בטמאה, אין בוצרין עמו; ואין צריך לומר שאין דורכין עמו, מפני התרומה שתעשה בטמאה. אבל מוליכין עמו חביות לגת, ומביאין מן הגת.

יב. זיתים וענבים שנטמאו, סוחטין ועושה אותן תרומה. ואם נטמאו אחר שנעשו תרומה, וסחטין פחות פחות מכביצה הרי המשקה היוצא מהן מתר בשתיה לכוהנים; ואפלו לנסכים הוא ראוי: שהמשקה כאלו הוא מפקד בתוך האכל. ולא אמרו פחות מכביצה, אלא גזרה שמה יעשה יותר מכביצה, ונמצא המשקה מטמא בכביצה. ואם היו פרות אלו שלישי לטמאה דורכין בגת ובבית הבד, והמשקה תרומה טהורה: שאין שלישי עושה רביעי בתרומה, כמו שיתבאר בענין טהרות.

יג. פת תרומה שנטמאת, משליכה לבין העצים עד שישרפום; וכן שמן שנטמא, נותנו בכלי מאוס עד שידליקנו: כדי שלא יהיה תקלה לאחרים, ויאכלוהו. וחטים שנטמאו שולקן ומניחן בכלי מאוס, כדי שלא יהיו ראויין לאכילה; ואחר כך יסיק בהן תנור וכירים. ומשקין שאין ראויין להדלקה שנטמאו, כגון היין קוברין אותן.

יד. יין תרומה שנתגלה הואיל ואסור בשתיה, ישפך. וכן תאנים וענבים וקשואים ודלועין ואבטיחין ומלפפונות שלתרומה שנמצאו מנקרות הרי אלו אסורין באכילה, מפני סכנת נפשות; מה יעשה בהן, ישליך לים או יקברו. עיסה שנלושה במים מגלים אף על פי שהיא תרומה, הרי זו תשרף.

טו. אסור לכוהן לטל תרומה, או שאר מתנות שלו עד שיפרישו אותם הבעלים: שנאמר "ראשיתם אשר יתנו לה", לה נתתם (במדבר יח, יב), ונאמר "אשר ירימו בני ישראל לה" נתתי לה (במדבר יח, יט) עד שירימו הם, ואחר כך יזכה בהם. ולא יטל אותן אחר שהורמו, אלא מדעת בעלים שהרי הם שלבעלים לתנן לכל כוהן שירצו, שנאמר "ואיש את-קדשיו, לו יהיו" (במדבר ה, ז). ואם לקחן שלא מדעת בעלים, זכה בהן שאין לבעלים בהן אלא טובת הניה, וטובת הניה אינה ממון.

טז. כוהן שנתנו לו תרומה, ומצא בה דברים אחרים הרי אלו אסורים משום גזל, שמה אחרים הניחום שם עד שיטלו.

יז. אין ישראל חייבין להטפל בתרומה, ולהביא אותה מן הגרן לעיר, ומן המדבר לישוב אלא כוהנים יוצאין לגרנות, וישראל נותנים להם חלקן שם; ואם לא יצאו, הרי זה מפרישה ומניחה בגרן. ואם היתה חיה ובהמה אוכלתה שם, ואינה משתמרת שם מהם התקינו חכמים שיטפל בה, ויביאנה לעיר ויטל שכר הבאתה מכוהן: שאם הפרישה והניחה לבהמה ולחיה, הרי זה חלול השם.

יח. אסור לכוהנים וללויים לסיע בבית הגרנות, כדי לטל מתנותיהן. וכל המסיע חלל קדש השם, ועליהם נאמר "שחתם ברית הלוי" (מלאכי ב, ח). ואסור לישראל להניחן שסיעו, אלא נותן להם חלקן בכבוד. נתן תרומה לכוהן על מנת להחזירה, יצא ידי נתינה; ואסור לעשות כן, מפני שנראה כמסיע בבית הגרנות.

יט. וכן אסור להן שיחטפו תרומות ומעשרות, ואפלו לשאל

חֲלָקֵן בְּפִיָּהֶן אָסוּר ; אֵלֹא נוֹטְלִין בְּכָבוֹד : שְׁעַל שְׁלַחַן הַמָּקוֹם
הֵם אוֹכְלִים, וְעַל שְׁלַחֲנֵהוּ הֵם שׁוֹתִים ; וּמִתְּנוּת אֵלֹו לֵה' הֵם, וְהוּא
בָּרוּךְ הוּא זָכָה לָהֶן שֶׁנֶּאֱמַר "וַאֲנִי הִנֵּה נֹתֵתִי לָךְ, אֶת־מִשְׁמֶרֶת
תְּרוּמָתִי" (במדבר יח, ח).

ב. לֹא יִתֵּן אָדָם תְּרוּמָה לְשׁוֹמֵר גִּתּוֹ, וְלֹא בְכוֹר לְשׁוֹמֵר עֶדְרוֹ,
וְלֹא מִתְּנוּת לְרוּעָה בְּהֶמְתּוֹ ; וְאִם נָתַן חֲלָל, אֵלֹא אִם כֵּן נָתַן לָהֶם
שָׂכָר שְׁמִירָתָן תַּחֲלָה. וְרָשָׁאֵי יִשְׂרָאֵל לֹמַר לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר, הֵא
לָךְ סֵלַע זֶה, וְתֵן תְּרוּמָה אוֹ בְכוֹר אוֹ שְׂאֵר מִתְּנוּת לְפָלוּגֵי הַכוֹהֵן
בֶּן בְּתִי, אוֹ בֶן אַחֻתִּי, וְכָל כִּיּוּצָא בְּזֶה.

בא. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּשֶׁהֵיוּ הַבְּעָלִים רוּצִים לִתֵּן אוֹתָם
לְאַחַד מִשְׁנֵי כוֹהֲנִים אֵלֹו, אוֹ מִשְׁנֵי לוֹיִים אֵלֹו בְּחֻנָּם, וְאָמַר לוֹ
חֲבֵרוֹ, הֵא לָךְ וְתֵן לָזֶה ; אֲבָל בְּעָלִים שֶׁאָמְרוּ לְכוֹהֵן אוֹ לְלוֹי,
הֵא לָךְ חֲלָק זֶה בְּטוֹבַת הַנִּיָּה הָרִי זֶה אָסוּר. וְכֵן אָסוּר לַעֲשׂוֹת
סְחוּרָה בְּתְרוּמוֹת, אִף עַל פִּי שֶׁהוּא לוֹקַח מִכוֹהֵן וּמוֹכֵר לְכוֹהֵן.

בב. עֲשֶׂרָה אֵין חוֹלְקִין לָהֶן תְּרוּמָה בְּבֵית הַגִּרְנוֹת, אִף עַל
פִּי שֶׁהֵן אוֹכְלִין אוֹתָהּ אוֹ מֵאֲכִילִין אוֹתָהּ ; וְאֵלֹו הֵן : הַחֶרֶשׁ,
וְהַשּׁוּטָה, וְהַקָּטָן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דַּעַת לְפָרֶשׁ חִיקוֹ מִפְּנֵי שֶׁאֵין בְּאֵלֹו
דַּעַת ; וְהַטְּמֻטּוֹם, וְהָאֲנֶדְרָגִינוֹס מִפְּנֵי שֶׁהֵן בְּרִיָּה בְּפָנֵי עֲצָמָה ;
וְהַעֲבֹד שֶׁמָּא יֵרְאוּ אוֹתוֹ הָעוֹבְרִים בְּשָׂדֶה, וַיַּעֲיִדוּ עָלָיו שֶׁהוּא
כוֹהֵן ; וְהָעֶרֶל, וְהַטְּמָא מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְאוּסִין ; וְהָאִשָּׁה שֶׁמָּא
תִּתְגַּרֵּשׁ, וּמִפְּנֵי הַיַּחּוּד ; וְהַנוֹשָׂא אִשָּׁה שְׂאִינָה הוֹגֶנֶת לוֹ קִנְסוֹ
אוֹתוֹ שֶׁלֹא יַחֲלַק בְּבֵית הַגִּרְנוֹת, עַד שְׁיִגְרָשְׁנָה. וְכָלֵן מִשְׁלַחֲתִין
לָהֶן לְבִתְיָהֶן, וְחוֹלְקִין לָהֶן בְּשָׂאֵר קִדְשֵׁי הַגָּבוּל וּמִשְׁלַחֲתִין לָהֶן
לְבִתְיָהֶן : חוּץ מִן הַנוֹשָׂא אִשָּׁה שְׂאִינָה הוֹגֶנֶת, וְהַטְּמָא, וְהָעֶרֶל
שֶׁאֵין מִשְׁלַחֲתִין לָהֶן כָּלֵל.